

V. évfolyam.

Timișoara, 1928. március 24.

17
7. szám.

SZINHÁZ ÉS MOZI

Felelős szerkesztő: Gokler Gyula.

Kiadótulajdonosok: Csendes Testvérek.

BETEGH BÉDI

ARA 10 LEI

SZINHÁZ ÉS MOZI

Felelős szerkesztő: Gokler Gyula.

Kiadótulajdonosok: Csendes Testvérek.

Vádak

hangzottak az utóbbi esztendőkből a temesvári magyar közönség ellen. A vádak azt állapították meg, hogy Temesvár magyarsága nem tesz eleget kulturális kötelességének, nem látogatja a színházat, része van benne, hogy egyik színházigazgató a másik után bukik meg és, hogy a közönség pótolhatatlan mulasztása és megbocsáthatatlan bűne lesz az, ha Temesvárott a magyar színészet teljesen megszűnik pártolás hiányában.

Sulyos és nagy vádak voltak ezek. Olyan vádak voltak, amelyek — ha igazaknak bizonyultak — azt mutatták volna meg, hogy a temesvári magyarság hűtlen lett őseinek erényéhez, amely a színművészet ápolását mindenkor gyakorlandónak hirdette. A vádak, ha igazaknak bizonyultak volna, a temesvári magyarságot a kultúra iránt közömbös, anyanyelvével nem törődő hideg tömegnek bélyegezték volna. Mert bizony nem magyar ez a magyarul beszélő ember, aki nem éri szükségét annak, hogy kulturája érdekében áldozatot hozzon, olyan áldozatot, amelynek fejében művészetet kap és amely áldozattal hozzájárul ahhoz, hogy az utódok részére megőrizze az apák nyelvét.

A vádak azonban nem bizonyultak igazaknak. Mert igaz ugyan, hogy az elmúlt néhány év alatt a színházlátogatás a magyar közönség részéről gyengébb volt, azonban ez nem a közönség hibája. Eltekintve attól, hogy a színházi előadások nem folytak megfelelő helyen, az elmúlt szezonok színházigazgatói hol hozzáértés, hol jóakarat híján vezették színházukat. Tagjaik összeválogatásában nem nézték a művészi nivót, hanem csak azt, hogy melyiket szerződthetik olcsóbban, vagy melyiket ki protezsálta be hozzájuk szerződtetésre. Nem törekedtek arra, hogy új, jó és szép darabokat adjanak tökéletes betanulásban és megfelelő kiállításban, hanem előszedték a legolcsóbb műsorokat, egyszeri, vagy kétszeri próba után játszották el a premiéreket és csak arra törekedtek, hogy színházuk mentől jövedelmrőzbb üzlet legyen. Persze, hogy éppen az ellenkezőt érték el. A közönséget nem lehet folyton a kultúra jelszavával becsődíteni a színházba és ott nem adni neki a pénzéért semmit és olyan előadásokat produkálni, melyeken minden művészetet szerető ember bosszankodik, sőt felháborodik. Azok a színházigazgatók, akik a színházat csak üzletnek nézték, — holott itt az üzlet szorosan összefügg a művészettel és nem mehet ennek rovására tultengésbe, — mondom, azok az igazgatók úgy jártak, mint az együgyű favágó, aki

ágon ülve maga alatt vágja a fát és aztán az ággal együtt a földre pottyán. Ezek az igazgatók és pártfogók költötték a temesvári magyar közönség elleni vádakat. Azonban minden komoly ember ezekre a vádakra csak annyit adott, amennyit a levegőbe fujt szappanbuborékokra szokás adni. A vádak egyszerűen csak üres puffogatások voltak és annyi foltot sem ejtettek a magyarság becsületén, amennyit a tiszta esővíz. A magyarság önérzetesen visszautasította a vádakat, melyekre nem szolgált rá és amelyek éppen azokra illeltek rá, akik őket hangoztatták.

Nem lehetett volna azonban fényesebben bebizonyítani a mult vádjainak tarthatatlanságát, mint azt a mostani színházi szezon teszi. *Szendrey Mihály* színigazgató becsületes és évtizedes művészi mult után vonult be az új temesvári színházba. Jó társulattal jött, jó előadásokat ad, új darabokat játszik, a kiállítás költségeivel sem fukarkodik. A közönség pedig, amely napról-napra tapasztalja, hogy a színházban a pénzért nemcsak szórakozik, hanem művészetet is kap, buzgalommal áldoz a magyar kultúra oltárán, nem fősvénykedik, amikor arról van szó, hogy belépőjegyeinek megváltásával lehetővé tegye ennek, a feladata magaslatán álló kulturintézménynek a működését, megmaradását, virágzását. A magyar közönség igenis jól tudja, hogy mit jelent kulturánk és magyar anyanyelvünk számára a színház és ezt minden odaadással, anyagi tehetségével szeretetteljesen támogatja. Naponta zsufolásig telt ház előtt játszik a magyar színház, esténként vihar-ként zug föl a taps a magyar színtársulat játékára. Kell-e ennél fényesebb bizonyíték, hogy a multban a közönség ellen felhangzott vádak nevétségesek voltak? Ha a magyar közönség közönyös volna kulturájával és színházával szemben, akkor most is az volna és akkor most is hangozhatnának ezek a vádak. De nem hangzanak. Nem hangzanak azért, mert a közönség állandóan jár a színházba. És pedig azért jár oda, mert a színház jó. Azt hiszem, evvel mindent megmodtam. A tanulság tehát az: legyen jó színház és akkor lesz bőséges közönség. Uti figura docet.

Kubán Endre.

M ü s o r.

Szombat este félkilenc	órákor: Mesék az írógépről.
Vasárnap délután három	órákor: Mesék az írógépről.
Vasárnap délután hat	órákor: Kréta kör (Ujdonság).
Vasárnap este kilenc	órákor: Koldusgróf (Nagy operett).
Hétfő este félkilenc	órákor: Bőregér (Operett).
Kedd este félkilenc	órákor: Nászéjszaka.
Szerda este félkilenc	órákor: Nászéjszaka.
Csütörtök délután négy	órákor: János vitéz.
Csütörtök este félkilenc	órákor: Román előadás.
Péntek este félkilenc	órákor: Alexandra.
Szombat délután négy	órákor: Külváros.
Szombat este félkilenc	órákor: Önagysága Őranya.

Nászéjszaka.

A Párisi kirakat, a Cserebere után egy mindennél jobb, elegánsabb, tetszetősebb és főleg ötletesebb francia szállítmány: a Nászéjszaka. Kissé piros csomagolása van (no nem éppen a címe miatt) ennek a telivér párisi készítménynek. Hennequin mester, miután a jól bevezetett cégből a régi társszerző kiesett, híres bohózatí ténáit átgurta a mai «haladó» kornak megfelelő receptek szerint. Friss készítményű mártásokban, izekben fűrésztöttek meg kedves trükkjeit, újfajta fűszerekkel tüzdelték körül. És az egykoron vaskos és humortól tulhangszerelt házasságtörő bohózatok (a kikapós férj, a vén huncut após, a leleplező anyós ismert tablója) — nagyobb gasztronómiai művészettel, többkaviárral, de finomabb szervirozásal: énekes játékká változtak.

A «száraz» Amerika dollármilliomosa, akit csak a bussinesz iz-

gat, jahtjával francia partot ér, hogy nagy üzletet üssön nyélbe. Az üzlet sikerül — de elveszti feleségét annak dacára is, hogy fehér parókéval, nagy ókulárával öregasszonnyá változtatja át. Hennequin azonban nem azért vén színházi róka, hogy kiutat ne találjon. A «száraz» amerikai három üveg francia pezsgőtől testtől-lelkestől megváltozik. Áradó bohém válik belőle, aki a nagy haszonról, sőt a feleségéről is lemond. Szóval amerikai dollármilliomosok óvakodjatok a francia pezsgőtől.

Ezt a mesét a könnyed szellemesség rakélaázó tűzijátéka színesíti fel s alig van egyszólván perc, hogy egy-egy jól elhelyezett mondásra föl ne harsogjon a kacagás. Megvesztegető kedvességgel csipkéli körül a librettó különleges pikantériáját Meszager formás francia muzsikája.

Conte cerșitor. — Koldusgróf.

Opereta în 3 acte.

Operette 3 felv., írta: Leon Victor, fordította: Mérei Adolf. zenéjét szerzette: Ascher Leo. Rendezi: Galetta F. Vezényli: Csányi M.

Stephenson Tóbiás, rendőrfőnök	Kun Dező
Kitty, a felesége	Károly Klári
Malona, leányuk	Szentgyörgyi
Karinszky Bogumil gróf	Deésy Jenő
Blackwell Jimmy, szerkesztő	Jung János
Dick, rendőrbiztos	Faludi Béla
Slippel	Győző Alfréd
Jessie, a leánya	Betegh Bébi
Tresky	Olasz L.
Pennyson	Kőváry
Crab	Pallay Paula
Kis Bogumil	Bondár Mancsi

Történik New-York-ban, a második felvonás az első után másfél évvel, a harmadik a második után hat évvel.

Honnan fuj a szél?

Egyik férj mondja a másiknak:

— Nevetek, valahányszor halom, hogy mi férjek mindig utoljára tudjuk meg az igazat. Hogy sohase arra gyanakszunk, akire kéne. Hát én kijelentem neked, pajtás, engem a feleségem sohse csalhat meg.

— Ugy megbízol benne?

— Nem mondom, hogy megbízom benne, de van egy módszerem, amellyel mindig meg tudom állapítani, hogy honnan fuj a szél.

— Kíváncsi vagyok arra a módszerre.

— Hát nézd, kérlek, van az én feleségemnek egy különös szokása. Ha valamelyik férfi tetszik neki, egyszerűen hozzáalakul, érdeklődik a pályája iránt és egyik napról a másikra ugyszólván szaktekináltlyé nővi ki magát. Valóságos mimikri. Így volt ez nálam is, amikor még a vőlegénye voltam. Rávetette magát az irodalomra, meg akarta mutatni, hogy érdeklődik a pályám iránt. Már annyira ment, hogy még a dadaista költőkből is idézet sorokat, amikor végre is elérkezettnek láttam az időt, hogy nagy tudományszomjúságának véget vessek...

— Hogyan?

— Feleségül vettem. Ettől a perctől kezdve feléje se szagolt az irodalomnak. Aztán fél évre rá látom, hogy a feleségem festettn kezd...

— Szóval jött a festő.

— Jött, én láttam és a módszer győzött. Szétugrasztottam őket még idejében, míg aztán egy szép napon azt kérdezte tőlem a feleségem: mondd, Samu, mi a szénsav vegyi képlete? Erre én már tudtam, hogy a vegyész van

a dologban és azonnal rendet tettem. A vegytani érdeklődést a hétköznapi kérdések váltották fel: vigyek-e esernyőt, fog-e esni, szép idő lesz? Ilyenkor aztán mindig megnyugodtam...

— No és mi lett a vége?

— Jöttek sorjában a többiek. De én mindig résen voltam. Például, hogy csak egyet említsek, kérni egy nap a feleségem: Samu, kérlek, mi az adókulcs? Többi se kellett nekem, rögtön tudtam, hogy az adóvégrehajtó tetszett meg neki, aki foglalni jött, amíg én a hivatalban voltam. Persze azonnal kifizettem az összes adóhátralékot, nehogy még egyszer betegye a lábát az a végrehajtó. Másnap a sablonos kérdés: szép idő lesz holnap, mit gondolsz, Samu? Képzelted, mily nyugodt voltam...

— És most hogy állsz?

— Nem fenyeget semmi veszély. A módszer pompásan bevált. Napról-napra csak a megszokott kérdések: esni fog, süt a nap?

De erre már a másik férj kijött a sodrából:

— Szerencsétlen! Hát még a saját módszeredet sem tudod alkalmazni? Ugyan miért is érdeklődik a feleséged olyan gyakran az időjárás felől?...

— Miért?

— Hiszen már az egész város beszél róla. A feleségednek egy meteorológus udvarol...

A modern nő:

— Pali.

— Tessék?

— Hogy változik az idő. Azelőtt én lettem piros, mikor csókoltak, most a férfiak.

Liliacul. — A bőregér.

Opera în 3 acte.

Víg opera 3 felvonásban. Írták: Mailhac és Halevy. Zenéjét szerzette: Strausz János. Rendező: Galetta F. Vezényli: Csányi Mátyás.

Eisenstein, ügyvéd	Galetta Fernc
Rosalinda, a felesége	Horváth Mici
Frank, fogházigazgató	Deésy Jenő
Orlovsky herceg	Szentgyörgyi
Alfred, tenorista	Jirasek Ottó
Falke	Jung János
Blind, jegyző	Kőváry
Adél, szobalány	Lengyel Irén
Frosch, börtönőr	Győző Alfréd
Ida	Bizza
Aly bey	Szabó Lajos
Márki	Szabó Pál

Adél szobalány levelet kapott balleriná nővérértől, hogy öltözzék fel szépen és jöjjen Orlovsky herceg estélyére. Asszonyától engedelmet kér a távozásra. Eisensteinnek aznap kell megkezdeni a fogházbüntetését. Alfréd tenorista találkára jön Rozalindához, de Frank fogházigazgató Eisenstein helyett őt tartóztatja le. Orlovsky herceg díszes kerti termében az estélyiközönség gyülekezik. Ott látjuk Adélt Rozalinda ruhájában, több balettnő társaságában. Eisenstein elegáns bálí tolettben jön és mint márkát mutatják be a társaságnak Frank fogházigazgató is hivatalos az

estélyen. Rozalinda álarcban jön, felismeri férjét, beszédbe ereszkedik vele és bizonyíték gyanánt megszerzi tőle azt a kis órát, amellyel Eisenstein az asszonyokat és lányokat meghódítani szokta. Eisenstein megbarátkozik Frankkal és karónfogva együtt mennek a fogházba. A fogházfelügyelő irodájában Frosch börtönőr részegen támoanyag. Frank ptyókosan jön, ugyiszintén Adél és Ida is. Eisenstein és Rozalinda is megérkezik. Rájönnek a kölcsönös csalásokra, megbocsátanak egymásnak, Eisensteint pedig becsukják.

Ioan viteazul — János vitéz.

Dalmű 3 felvonásban. Írták: Huszka, Bakonyi, Martos.

János vitéz	Galetta F.
Iluska árvalány	Horváth M.
Bagó	Dési Jenő
A király	Győri
Király kisasszony	Szentgyörgyi M.
Örmester	Kőváry
Csősz	Kun Dezső
Boszorkány	Károly K.

Gazdák, katonák, apródok.

A nevetés komédiása.

Maurice Chevalier, a párisi színpadok férfitáncosja.

Josephine Baker a tánc világ-
hírű sztárja Közép-Európában
utazgat, Bécsben, Prágában, Bu-
dapestben akarja kiheverni a nagy
párisi dicsőséget, de Párisnak már
meg van a maga új csillaga. E-
zuttal nem nő, hanem férfi. Ezen a
férfin a kicsi, görbe lábak tűnnek
fel először. Ettől függetlenül
eleganciával öltözködik a kicsi
görbelábu emberke, aki Chaplin
után a legjobban tudja megne-
vetetni a vicc és humor dolgá-
ban ugyancsak elkényeztetett pá-
risiakat. Maurice Chevaliernek
hívják és tipikus párisi fiatalem-
ber. Görbe lábain kívül semmi
sem feltűnő rajta. Azaz, hogy
valami mégis: a mosolya. A va-
lamikor híres Lysoformplakáthoz
hasonlít az arca.

— Tudja-e Ön, hogy mi az a
Lysoform? — ha Maurice Che-
valier megállítana valakit az uc-
cán és ezzel a nyájas kérdéssel
fordulna a csodálkozó ismeret-
lenhez, akkor a csodálkozó ismer-
etlen biztosan halálra kacagná
magát. Mert Maurice Chevalier
mosolyán, szélesre vigyorodott
ábrázatán muszáj nevetni. Ha ko-
moly, akkor olyan mint egy ame-
rikai moziszinész. De ha nevet,
akkor ő testesíti meg a párisi
humort.

Kitűnően szabott szmokingjá-
ban kuplékat énekel. Nem a téma
a fontos. Leggyakrabban Briand,
Citroen, Poincaré és Stresemann
szerepel benne. Szatirát csinál ró-
luk, énekel és nevet hozzá. Ne-
vet a szeme, nevet az álla, nevet

Povești despre mașina de scris. — Mesék az írógépről.

Opereta în 3 acte. — Operett 3 felvonásban. Írták: Szomaházy István és
ifj. Békeffy István. Zenéjét szerzte: Lajtai Lajos. Rendezi: Galetta F.
Vezényli: Csányi Máttyás.

Özv. Lehmanné	Kiss Mariska
Vilma, a leánya	Betegh Bébi
Gróf Szentgróthy, elnökgazgató	id. Szendrey
Honti György, vezérigazgató	Galetta
Róth, aligazgató	Olasz
Baba, a leánya	Pallay Manczy
Rubin, cégvezető	Kőváry
Ránky Jolán, színésznő	Szepessy Edit
Király Félix, bankhivatalnok	ifj. Szendrey
Pasztérner József, pékmester	Győző
Székely Emil, író	Mészáros
Müller	Faludy B.
Kanders } bankhivatalnok	ifj. Szabó
Eisler }	Janovics
Oppringer, bankszolga	Kun Desső

Történet: az előjáték Lehmannék józsefvárosi lakásán, az I. felvonás a Közigazgatási
Bank titkári szobájában, a II. felvonás Honti svábhegyi villájának a halljában, a III.
Lehmannék lakásán.

a nyakkendője, nevet a cipője sarka. Se nem kacagás, se nem mosoly az, amit csinál, hanem éppen az, amit nevetésnek nevezünk. Ha odamenne valakihez a nézőtérre és agyonütné az illetőt, az illető kacagva fordulna le a székről.

Lehetetlen haragudni rá. Két ragyogó szeme mindenkít kibékit. Kitérja a kezét és szétvetett lábakkal a nézőtér felé fordul. Ilyenkor mindenkié, egész Párisé.

Ő az angyali kedély szélhámosa. Csirkefogó, naiv és szimpatikus. Az őszinteség lóköetője, zsebtolvaj a mosoly tolongásában. A nevetés siralomházában pedig rabló. Amikor az angyalok szelidsége van a tekintetében, akkor gyermek, de néha az őshim erőteljessége van a hangjában és ilyenkor férfi, lényének finomságával nő, kacsintó nevetelenséggel kokott és színész a szívével, a vérével, a husával, a csontjaival.

Most a «Les Chansons en Marches» című revüben játszik. Fehér frakban jelenik meg és alakja alig tűnik ki a színpad ezernyi fehérségéből. De a néző az egészből, a görlok, a fények, a drága kosztümök színpompájából csak egyetlenegyét lát: Maurice Chevalier mosolyát.

Mit játszik?

Néha mint uccai zeneszerző és énekes jelenik meg egy jazzbanddel Páris utcáján. Eléneklia szerzeményét és árusítja a kottáját mindaddig, amíg végül a rendőr elzavarja. Ennyi az egész jelenet, de ez a jelenet öt perc híján félórát tartott és a nézőtérre senki sem unatkozott: 25 perc alatt kétezeröttszázszor nevettek, sikoltottak föl gyönyörűségükben az emberek. Akkor például, amikor Chevalier ránézett a rendőrrre,

ezen a pillantáson egy teljes negyedórát kacagott a közönség.

Ehhez hasonló kis jelenetekben lép fel. Szobát bérel például a szállodában. A szobalány állandóan zaklatja. Ötször, hatszor jelenik meg a szobában mindenféle ürügy alatt, kérdésekkel ostromolja, kacsingat, izeg-mozog. Chevalier mindenbe belenyugszik, hiszzen hogyan is lehetne ellentmondani egy ilyen csinos szobacicusnak. Végre aztán tizenkettedszer is megjelenik a szobalány azzal... hogy hát akarja-e a monsieur, hogy — ketten aludjanak az ágyban?

Chevalier ránéz a szobalányra. Végigméri és a közönség nevetőgörcsöket kap ettől az ábrázattól.

Ebben a pillanatban a szobalány az ajtó felé fordul, kiszól és — megjelenik egy másik férfi. A vendég, aki már nem kapott ágyat.

Ezután már csak azt lehet látni, hogy Chevalier sóbálvánnyá változik. Az egész alig tart egy másodpercre, függöny legördül, de aki látta, soha az életben nem felejt el többé Chevalier sóbálványarcát.

Nem lehet csodálkozni azon, hogy a nevetésnek ezt a mestert annyira szereti Páris. Igazi, vérbeli komédiás Chevalier, olyan, amilyen Párisban is csak elvétve születik néha.

A leendő após így szól a vőlegényhez:

— Érdeklődtem az ön múltja iránt és sajnos...

— És én tegnap véletlenül az ön előéletéről szereztem be információkat...

— feleli a vőlegény.

A leendő após erre hirtelen rávágja:

— Ugy??? Akkor beszéljünk valami másról!

Nászéjszaka.

(PASSIONEMÉNT)

Zenés vigjáték 3 felvonásban. Irta: Hennequin és Willemets. Zenéjét szerezte: Messenger A. Fordította: Molnár Jenő.

Stevenson	Désy Jenő
Ketty, a felesége	Lengyel Irén
Robert Perceval	Jung János
Le Barrois	Olasz Lajos
Le Barroisné	Szepessy Edith
Julia	Betegh Bébi
Harris	ifj. Szendrey Misi
John	Kun Dezső
Auguste	Győző Alfréd

Stevenson amerikai milliárdos mondja a darab meséje, fiatal és szép feleségével Párisba indul saját yachtján. A dús gazdag milliárdos félti feleségét a párisi nőhódító Don Juanoktól és ezért eskü alatt kötelezi az asszonyt, hogy franciaországi tartzkodása alatt fehér parókat és kék szemüveget fog viselni. Véletlen következtében az asszony megismerkedett Perceval fiatal párisi gyárossal, aki eredeti szépségében

látta meg az asszonyt és halálosan beleszeretett. Stevenson viszont megízleli a ragyogó, mulató párisi életet és ennek rabjává lévén könnyen lemond a feleségéről, aki boldogan kel egybe az ifju párisi gyárossal.

A pompás darab Budapesten, Bécsben és Párisban száznál több előadást ért meg, a közönség óriási tetszésétől kísérve. Ez a siker meglesz Temesvárott is.

A krétakör.

Játék 5 felvonásban. Kínai eredeti után Irta: Klabund. Fordította: Bálint Lajos. Rendező: Mészáros Béla.

Pao, kínai herceg, utóbb császár	Mészáros
Csu, főbíró	Kallós József
Csao, törvényszéki hivatalnok	Jung János
Má, mandarin, adóbérlő	Kun Dezső
Jüpei, a felesége	Fekete Irén
Csangné	Károly Klári
Hajtang, leánya	Pallay Mancsi
Ling, fia	Jávor Alfréd
Tong, teaháztulajdonos	Kőváry E.
Korcsmáros	Erdélyi K.
Rendőr	ifj. Szabó Pál
Bába	Kiss Mariska

Bírák, rendőrök, törvényszolgák, nép.

Nyomtatott **CSENDES TESTVÉREK** könyvnyomdájában